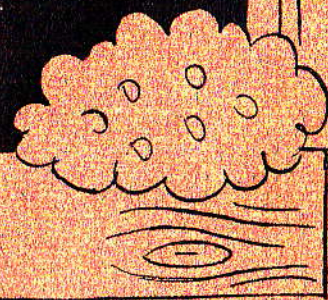
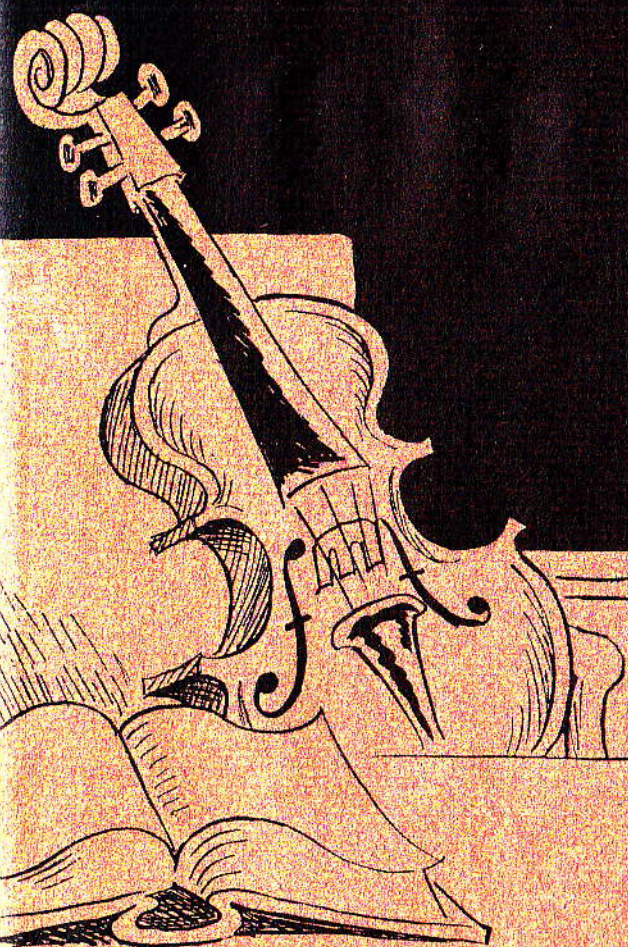

Loren Petersen.

1890

6. MARTS

1970

Søren
Petersen

80 år

Petersen, Søren Marius

Førstelærer; f. 6. marts 1890 i Agtrup, Kolding;
Søn af møllebygger Peter Ludvig P. og hustru Metha
Marie Kathrine, f. Juhl; gift 20. juli 1920 m. Kirstine,
f. Jensen, f. 30. aug. 1895 i Asaa. Præliminæreks.;
Gedved sem. 1917; 20. aug. 1917 lærer Asaa priv.skole;
1. aug. 1920 Fredericia realskole; Lærer ved Teknisk
skole, Fredericia, 1920-22; 1. sept. 1922 førstelærer
Gjesing skole.

Fra Dansk skole-stat, bd. 3, s. 784. 1934.

Røsten fra Gjedved

Jeg har levet og nydt det at leve, ja, jeg har nydt livet, som man siger. Jeg har kendt sygdom og svaghed mindre end de allerfleste, har kunnet nyde naturen. Jeg har kunnet glæde mig over regn så vel som over solskin, mest måske endda over regnvejret, ja, også over snestorm og kulde.

Og jeg har elsket, eller i alt fald holdt af, mennesker, først og fremmest børn, og jeg har haft rig lejlighed dertil. Jeg har holdt af det arbejde, jeg har haft at gøre. Og det er en meget væsentlig ting, da det er i dette arbejde, man skal tilbringe sin meste tid. Jeg har aldrig været plaget af den tanke, at jeg ikke var kommet på min rette hylde, så jeg har noget ondt ved at tro, at hver enkelt har sådan en bestemt hylde, hvor han kan befinde sig godt og føle glæde eller tilfredshed ved tilværelsen og ved at opfylde de krav, som hylden stiller til ham.

Jeg synes da, at jeg, alt i alt, måtte være et utaknemmeligt skarn, om jeg ikke fandt, at livet har behandlet mig godt.

Jens Byskov

(af „Oplevelser og Betragtninger“)

Du var trofast -

Til ungdomskammeraten, Søren Petersen, Gjesing

Et smil kan vise hjertelag,
et smil kan varme sindet.
Vi hejser vort skønne gamle flag
for dagen, for manden og mindet.

Skjult ligger minderne, gemt i ro,
fra vinter, fra vår og sommer.
Til ungdomstiden de bygger en bro,
hvor vi mødes, når tankerne kommer.

Ad tankens veje både du og jeg
mødtes og så os tilbage
langs ungdomstidens farvede vej
med sit blomsterflor uden mage.

En vækst og en udvikling. – Sol og regn
gav frodighed, voksende styrke
til virket at ville og skabe et hegn,
hvor vi flidens frugt kunne dyrke.

Børnene ledte vi gerne ved hånd,
når de tillidsfuldt mødte i skole.
Mildt du fortalte om Sandhedens Aand,
hvorpå de trygt kunne stole.

Skolen blev mere end bord og bænk
og en træning i dansk og regning.
Du lærte dem også: Besindig tænk. –
Giv livsvejen holdning og hegning.

Du har skrevet til mig om „dagene før“
i ord, som er gode at vide.

Der stod: „Tak for dit gode humør“,
da vi gik ved hinandens side.

Lad mig svare igen på din firsårsdag.

Snart martsviolen vi finder. –

Du var trofast – jydsk i dit sindelag.

Min tak! – Mens årene rinder.

Carl Drachmann

Forløste træer -

Kirkesanger - menighedsrådsformand

Det er mig en glæde på een gang at kunne ønske dig tillykke med de fire snese og at bringe dig en hjertelig tak, dels for et mangeårigt godt samarbejde og dels for venskab gennem mere end 32 år.

Det var en kold novemberdag i 1937, at jeg som ansøger til sognepræsteembedet i Brøndum-V. Nebel første gang blev vel modtaget i jeres hjem, og det blev indledningen til mangt et hyggeligt samvær.

I din egenskab af formand for menighedsrådet, et hverv, som du kun nødigt nedlagde, lærte jeg din evne til at forhandle at kende. Jeg erindrer ikke, at det nogensinde blev nødvendigt at foretage en egentlig afstemning; under din ledelse drøftedes alle spørgsmål og foreliggende sager, så de forskellige meninger efterhånden bøjedes mod hinanden, og enighed opnåedes. Din interesse for og kærlighed til dette arbejde satte sit præg på forhandlingerne, og alt var altid tilrettelagt på bedste måde.

Også som kirkesanger for dit skoledistrikt var det en betryggelse at vide dig til stede ved de kirkelige handlinger, så alt kunne foregå smukt og værdigt.

Der var meget andet, der kunne nævnes, men må jeg nævne eet: Fra de år, da jeg var med i skolekommissionsarbejdet, mindes jeg den oplevelse, det var, i dig at møde en vestjydsk skolelærer, når han var bedst. De årlige „eksaminer“ var en fest, som man altid glædede sig til, og således oplevede også eleverne dem. Min beundring for det arbejde, der her blev udført, og endnu engang tak for alt til jer begge.

Kay Schmidt

Hilsen over 44 år

Alt passede så glimrende! Overalt i kapløb med 150 kolleger – og så: Vinterlærer i Gjesing 1926–27 og 29–30! 960 kr. sikret for 6 mdr. – en lysende fremtid! Og hvilket sted: Spise hos førstelærerparrret, værelse lige for spisestuedøren! Og hvilken kakkellovn! Een briket på den sidste gnist om aftenen gav bombesikkert klar lue til morgen og varme til frokost – uden at åbne eet eneste trækplaster! Den var selvforsynende, næsten tænkende! Men den skulle forstås og tages med det gode!

Og hvilken ungdom med samt forening! Spillede vi ikke „Ambrosius“ og „Elverhøj“ med tourné under skuespillerparret Ottosens festlige ledelse! Og havde pragtfulde foredragsaftener i forsamlingshuset!

Og man havde tusinde diskussioner med førstelærerparrret! Opfyldt af den nye frihedsbevægelse og tro på psykologien var der spørgsmål nok, og førstelærerparrret gik ind på alt med skarp tanke og vågen kritik – og satte alt på prøve mod virkeligheden, den, man skolemæssigt skulle til at erfare, så de højt svungne idealer kunne få liv.

Her blev den praktiske skole, virkelighedens skole i Gjesing et afgørende indlæg i diskussionen, ja, for livet! Her var jo den frihed, man krævede! Her var den orden, der var nødvendig: Elevers og læreres alm. agtelse og respekt for hinanden i enighed om at arbejde med lyst og flid mod målet. Resultat: Kim til adfærdsvanskelighed druknede næringsløst i den alm.

gode vilje! Det var demokrati! Netop det, man i dag – 44 år efter – kræver med hæse stemmer og nedbrydende kræfters bifald og støtte – så uforstandigt og blindt, at kravene går langt over, hvad der er sund frihed og sundt demokrati. Resultat: Adfærdsvanskeligheden blomstrer! En skamløs høst!

Litteratur, historie og religion med sange og salmer fik også deres høje plads som næring til åndelig vækst. Heri indgik julefesten, hvor førstelæreren, senere bistået af de to sønner, mesterligt tegnede den store tavle fuld – ofte om natten, og fruene næste dag serverede chokolade for hele skolen i et af lokalerne – tilknyttet oplæsning, sang og tale. Og det skete med en dyb og ægte glæde, der bredte sig fra lærerparrret dybt ind i alle hjerter, så rummet blev højt og lyst, og hver eneste følte: Dette er stort! Og højtiden gik ind, højnede, løftede og virkede hos os alle. Det glemmes aldrig.

Ja, det var netop skolen for ens start som lærer. Alt passede glimrende – i sted og tid.

Men få noget andet? Nej! Sommeren gik med Elverhøj, „Eleverhøj“, som Ottosen sagde. Sct. Hansaften spillede i Villadsens have!

Fremtiden sortnede, vejret blev rusk. En buldrende mørk augustaften: Storm og regn, som blev der hældt spande ned, plask, plask! Man sad i sit gode værelse og var blevet enig med kakkellovnen. Gøre noget? Til hvad nytte? Men noget måtte gøres! Gå til Gre-

gersen efter shag! Ud! Puh! Et vindstød rev en over mod Lønnes gård. Tilbage. Find vejens midte! Den runder! Stampe fremad i vinkel på 45°. Skidt, lad tiden gå! Skrab i vejen, så føler man den! Hvad klinger i grus og sten? En ragen – og man har en tingest som en nedskåret tokrone – kun randen tilbage! Ned i lommen til renselse og tørrelse – fremad! Endelig er den dyrebare shag i hus! Hjem blæser man i tvunget småløb og de 45° bagud!

Dagen efter telegram: Kom i morgen som vikar!
„I morgen“ var fruens fødselsdag! Pakke, på banegården, sendt! Tidlig op! Låne hr. Petersens cykel. Ind at hente blomster. Nej, hvor var det tungt at træde op ad bakken fra Esbjerg! Farten skulle være større end mulig. Så, der knækkede den ene pedal af! Gå op, køre ned! Til lykke, fru Petersen, så nåede jeg da at give Dem en blomst!

Afsked. En mærkelig afsked: Med tungt hjerte sagde man farvel til dette sted og disse mennesker, hvor der kun havde været vækst i en fra først til sidst. Og dog strålede hele personen af glæde og lykkelig forventning!

Toget – Kalundborg – ud!

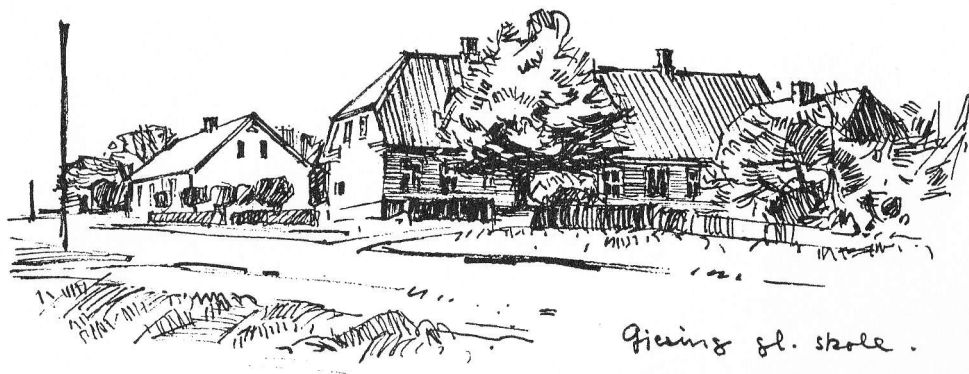
På indkøb. Hvad med det gamle tøj? Navnlig den trofaste, gamle ven – frakken! Lommerne vendt. Hvad triller der? En tingest som randen af en nedskåret tokrone: En hestesko! På den ene side: Monty Banks, på hagesiden: Lykkens hestesko!

4 mdr. efter forlovet, 2 år efter bryllup på dagen for Bastillens fald, da den ny tid blev født!

Ja, man tror . . .

Alt passede jo så glimrende!

Tak! Til lykke! Med glæde: Hilsen over årenes kæde!
Kr. J. Højberg

Den gamele have

Høst

af Jeppe Aakjær

Og aldrig stemmes en sjæl så glad,
det være sig mands eller kvindes,
som når det dufter af myntens blad,
og negene samles og bindes.

Og aldrig puster en vind så blødt,
som når det lysner i østen;
og aldrig kysser en mund så sødt,
som når det dugger om høsten.

Og aldrig jeg mindes en mark så grøn
som den om mit hjemlands haver,
og ingen sol har jeg set så skøn
som den, der gik ned mellem travet.

Hilsen fra Erling

Kære Søren!

Erling og Mogens har bedt mig skrive lidt med i en hilsen til din 80 årsdag. Det har jeg haft megen fornøjelse af, så længe jeg så at sige kunne nøjes med at se tilbage. Mindet lader som ingenting, er dog et lønligt kildespring!

Når jeg her i den korte tid og med den begrænsede plads, der er mig tildelt, skal i gang med at skrive, er det vanskeligt at vælge, hvad jeg skal drage frem, bl. a. fordi det, som jeg har forstået det, også skulle kunne have interesse for andre end familien. Det må nok blive til lidt af hvert.

Jeg vælger at trække nogle enkle linier op med hensyn til vor fælles baggrund i vort hjem, familie og øvrige omgivelser, som vi i de unge år har haft fælles, og som jo nok varigt har været med at præge os, hver på sin måde. Jeg håber, det i sin enkelthed kan være med til at minde dig om den rigere virkelighed, der ligger bag, og at det på den anden side også for andre, der kender og har samarbejdet med dig, må kunne føje en smule til og give baggrund for det billede, de har kunnet danne sig.

Jeg beklager at måtte forbigå mange småtræk, der kunne have givet fremstillingen mere liv, ikke at tale om hele områder. –

Vi har jo haft den lykke at beholde vore forældre, til vi blev voksne.

Det gjaldt ikke vore forældre. Fader mistede i 11 års alderen sin fader, og moder i omtrent samme alder, nok lidt yngre, sin moder.

Faders fader, som du blev opkaldt efter, var født i Malt på en landejendom i Kongeådal. Fader havde nogle få oplysninger om familien; men med den gren blev forbindelsen ikke opretholdt, måske fordi farfar døde så tidligt.

Farfar var snedker, så vidt jeg har forstået væsentlig bygnings-snedker – i en tid, da der under gode økonomiske vilkår, til dels i forbindelse med den nye næringslov, blev bygget meget. Oprindeligt boede familien i Dalby, på Møllegården, hvor fader var født. Siden købte de vort hjem med landbrug, som det vist da ikke var ualmindeligt for landhåndværkere.

Fader fortalte med en vis stolthed, at mølleren i Dalby Vandmølle engang havde fortalt ham, at et vandhjul, som farfar havde lavet, havde holdt ud med to andre. Da der skulle bygges ny hovedbygning på den nærliggende Strårupgård, havde farfar ikke tid til at påtage sig arbejdet; men ejeren bad da, at han i hvert fald skulle lave hoveddøren. Også enkelte andre arbejder vidste fader besked om. Til mit billede af faders fader hører en lejlighedsvis udtalelse af naboatteren Marie Andersen, gift Madsen, Drejns: „Ham holdt vi så meget af“, og af skomager Peter Nielsen, da Agtrupskov: „Han var en dejlig mand“.

Faders moder var født i Gudsø på den gamle gård, der ligger ned mod Gudsø Vig midt for vigens nordside, og som i vor tid ejedes af faders fætter, onkel Ludvig, hvis forældre jeg også husker. Hans fader var mormors broder. Far fortalte om, hvor festligt han som dreng havde følt det, når han var med på besøg der. Sådan blev det også siden for os. Vi nød gæstfriheden og den skønne natur. Professor Christian Poulsen, der var født i Flensborg og har spillet en betydelig rolle i Sønderjyllands historie, er et par gange kommet ad vejen fra Snoghøj til Kolding og taler i sine erindringer om „denne himmelske egn“. Her var udsigt over vige og fjord over mod „Holsten Skov“, Stenderupskov, ned over Lillebælt og over til Skamling. Der var minder og mindesmærker fra krigene. Onkel vidste efter overleveringen på stedet at fortælle om begivenhederne i 1864. Andre ældre fra egnen, bl. a. buntmager Skovs moder, der stammede fra Skærbæk, vidste at fortælle om begivenhederne i 1848. Med den gren af familien har vi jo bevaret forbindelsen til i dag. Her mødte vi en særpræget væremåde og et sprog, der rent sprogligt regnes for vestjysk. Der var værdifulde karaktertræk i familien, som nok til dels var fælles for egnen og noget forskellig fra det søndenfjordske, der jo var gammelt sønderjysk område. –

Allerede som dreng fik fader hos en lærer i Kolding undervisning i tegning, vel udelukkende teknisk tegning. Jeg har endnu hans tegnebestik. Han gik også til musikundervisning med violin hos en lærer i Agrtrupskov, og han fortalte i den forbindelse om, hvorledes en ældre navngiven mand, han en dag mødte, havde standset ham og sagt: „Sig til din moder, at næste gang I bager, skal hun kaste den violin i ovnen. Det bare djævelskab sidder jo i den“. Udtalelsen var vel et noget forstærket udtryk for en indstilling hos en del af beboerne i sognet. En gang imellem rørte fader jo violinen, men den musikalske trang fik ellers mest afløb i sang.

En tid tænkte fader på at blive billedskærer, og det syslede han jo også siden en smule med i sin fritid, ligesom han overhovedet havde megen sans for både naturskønhed og for kunst, ikke mindst arkitekturen. Da det gamle hjem brændte, kort efter faders og moders bryllup og inden nye tilbygninger var blevet forsikret, lavede han selv tegningen til det nye hjem. Han sagde i den forbindelse, at hvor meget man end havde tænkt sådan noget igennem, skulle der nok siden vise sig mangler. Når vore børn alle røber æstetiske interesser og anlæg, frister det til deri at se en familiearv – måske til dels gennem tradition. Valget faldt imidlertid på møllebyggeriet, uden at jeg ved, hvad der gjorde udslaget, og fader kom i lære hos møllebygger Allersø i Kolding, det må have været i midten af 1870'erne. Allersø, hvis billede hænger på museet på Koldinghus, var åbenbart noget af en original, en særpræget mand, fader gerne talte om, og som åbenbart har betydet en del for ham. Han bevarede også senere en smule forbindelse med hans sønner, der en tid førte forretningen videre.

Allersø anbefalede sine medarbejdere at give sig god tid med arbejdet, for når det var færdigt, kunne man jo kun se, hvordan det var udført, ikke hvor længe det havde været. Da en møller en gang spurgte, hvornår de ventede at blive færdig med et arbejde, svarede Allersø: „Det kan jeg ikke sige; men jeg kan love, at når vi er færdig, så er vi rigtig færdig!“. Fader gengav det med en betoning, der åbenbart tilstræbte at genspejle Allersøs egen. Ja,

det må jo nu snart være 100 år siden! Udtalelsen har nok i nogen grad været typisk for traditionen i den tids selvbevidste håndværkerkredse, og måske specielt for møllebyggeriet, der krævede megen omhu, om de træandhjul, der brugtes, skulle kunne holde. I øvrigt havde den foregående tids privilegerede møllere, der til dels levede på et højt kulturelt niveau (møllerne Utzon i Dalby og Stenderup, møller Staal, Taarning mølle) haft råd at betale.

Selv har jeg jo oftest og mest indgående arbejdet med opgaver, som jeg måtte gå fra med bevidsthed om, at de kunne og burde have været løst bedre (det kommer også til at gælde denne lille skitse). Jeg har så undertiden med en vis misundelse tænkt på fader og Allersø, hvis ideal ikke har ladet mig uberørt. Man siger jo undertiden, at hvad der er værd at lave, er også værd at lave rigtigt. Men det synspunkt trænger til en modvægt. Også det, der ikke har mulighed for at blive fuldkomment, kan blive værdifuldt.

Vor moder var fra Terkelsbøl i Tinglev sogn, en rent dansk landsby i det noget tyskprægede sogn. Moders moder, som vor tidligt afdøde lille søster Anna var opkaldt efter, døde som nævnt, da moder var omkring en halv snes år gammel. Moder har fortalt, at medens hendes moder lå syg, kom en stor sort hund og satte sig på vejen og tudede ned mod gården. Det betød jo efter folketroen varsel for lig, og moder søgte – forgæves – at jage den bort. Begivenheden fik for øvrigt også den virkning, at moders ældste broder, der var sendt til en onkel i Nyborg for at gå i dansk skole, blev kaldt hjem og derefter sendt på skole i Flensborg, hvad siden førte til, at han kom til at studere i Tyskland. Familien havde, efter moders beretning, fra de tyske myndigheder fået en skrivelse, at han enten skulle tages hjem og således gå i tysk skole, og ellers udskrives og blive dansk statsborger. I den foreliggende situation, hvor der ikke var megen tid til overvejelse, valgte man det første.

Moders moder stammede fra Wanderup syd for Flensborg. Hun var konfirmeret på „æ Felt“, Christiansfeld, hvortil hendes fader, helige Per Jessen, var flyttet, da han var blevet enkemand og havde solgt sin gård. Hun var præget derfra, og det var efter hendes ønske, at hendes ældste søn blev præst. Han sluttede sig siden, så vidt jeg har forstået, til den religiøse og til dels politiske bevægelse, pastor Tonnesen i Hoptrup var fører for.

Vor moders fader var født på Jønsgård nord for Kolding; men var ikke ret gammel, da familien forpagtede Højgård i Dalby. Da han som dansk dragon deltog i treårskrigen, kom hans afdeling en aften til en gård, hvor de, for at alle kunne få plads, slæbte en del halm ud på møddingen til at sove i. Her vågnede bedstefader om morgenen op og opdagede, at det var hans gamle hjem Jønsgård.

Fra Højgård lærte moders fader mormor at kende, da hun var mejerske på Dalbygård. Det må have været hos den kendte stænderdeputerede Andreas Petersen, som jeg i øvrigt i anden forbindelse har beskæftiget mig en smule med. Professor Scheel, Kiel, der har spillet en rolle i drøftelsen af grænselandets nationale forhold, var en dattersøn af ham og har skrevet om hans politiske indstilling, ligesom naturligt også danske historikere har gjort det.

Mors hjem i Terkelsbøl har jeg et meget levende indtryk af. Det skyldes nok ud over, hvad moder direkte har fortalt, at jeg har lyttet til samtaler mellem moder og hendes søskende og til sam-

taler med gæster, der også stammede derfra. Der herskede trods, men til dels måske også i direkte tilknytning til Christiansfeld en vis lys tone over hjemmet og i byen et udpræget og omfattende landsbyfællesskab.

Uddannet som mejerske opholdt moder sig som ung nogen tid i Haderslev østeramt hos enken Marie From, som for resten Morten Eskesen har skrevet om, og som moder gerne talte om. Hun kom her ind i et meget levende miljø. På den tid havde fader arbejde på nogle af møllerne på den egn, og der lærte de hinanden at kende. Da jeg for en del år siden i et selskab kom til at sidde ved Marie Froms nu afdøde søn Jørgen From, mindede jeg ham om moder, og han fortalte da meget oplivet bl. a., at han havde været med til faders og moders bryllup, og indbød mig til ved lejlighed at aflægge ham et besøg i Fjelstrup.

For moder var det nok noget af en overgang at komme til Sdr. Bjært, hvor indstillingen i flere henseender var en anden, end hun var vant til. Falle Lautrups fader fra Skartved havde været elev på Rødding Højskole, og da den efter 1864 måtte flyttes nord på, tilbød han som gave en byggegrund. Det blev taget under overvejelse. Fader var i de unge dage ven med Falle Lautrup og vidste ad den vej om det. Lejlighedsvis blev det hjemme nævnt, hvilken berigelse det kunne have betydet for egnen.

For os mener jeg, det har haft betydning, at vi ud over det snævert hjemlige miljø gennem de nævnte forbindelser med grene af familien fik et videre udsyn. – Vi voksede jo op under dejlige omgivelser. Ejendommen var velholdt. I de levende hegn, der omgav den, blev der værnet om mange forskellige slags træer: fritstående ældre og yngre egetræer, røn, ask, elm, et bøgetræ, et par benved, nogle kirsebærtræer og et vildt æbletræ, og ved bækken de mægtige oprettede popler, der kunne ses langt væk. I den velplejede bæk, der løb tværs gennem ejendommen, var vandet så nært ved kilden, så vi trygt kunne drikke af den og med Aakjær kan tænke på den som „bækken vi kyssede som små“. Desuden var der jo ved selve boligen rester af den gamle frugthave og den nye have.

Fra vort tidlige samarbejde husker jeg bl. a., hvorledes der om sommeren hver lørdag skulle gøres i orden på gårdspladsen og i haven, og i foråret arbejdede vi med at save og kløve brænde og hugge kvas, alt med redskaber i fineste orden, alt mens stærene sang foran de mange kasser, der var sat op til dem.

I det nære naboskab var der jævnaldrende nok til, at vi kunne have et passende selskab. Om sommeren i ferierne havde vi desuden hyppigt fætre og kusiner på længere ophold.

Det må jo have gået nogenlunde med samarbejdet, for da jeg tidligt ytrede ønske om at blive smed, måske inspireret af smed Thomas Rossen, mente fader, at så kunne du jo blive hjuler, og så kunne vi arbejde sammen.

Du fik megen lyst til landbrug, og det blev så nøje overvejet, hvor du skulle i lære. Først var der tale om Jens Petersens i Skartved; men der var pladsen optaget. Så blev det hos Erik Nissens på Vesterbygård i Bjært. Jeg husker, at moder græd, da du drog afsted ud i „den store verden“.

Mon du ikke var der i tre år? Jeg husker med glæde den venlige måde, hvorpå Erik Nissen altid hilste på mig, når jeg kom for at

besøge dig. Jeg kan næsten høre hans stemme endnu. Han og datteren Marie var med til min konfirmation.

Siden var du en vinter på højskole, en tid på en gård i Sønderjylland syd for grænsen og et års tid hos Nis Bengaards i Agrtrup. Jeg husker, fader og moder glædede sig over, at højskoleopholdet havde kvikket dig op. Nogen tid blev jo også afsat til militærtjeneste i Fredericia, hvor du jo blev „noget ved musikken“, og med genindkaldelse under krigen.

Efterhånden blev det så til, at du blev en af dem, der lod ploven stå for at gå ind i skolearbejde. Spaden og riven har du jo stadigt kunnet bruge og have glæde af. Jeg regner med, at du også under det senere arbejde har haft glæde af den videre baggrund, fortroligheden med landbugten har givet dig, ikke mindst i den kreds, hvor I har virket gennem den længste tid.

Da jeg kom i skole i den 4-klassede Agrtrup Skole, udvidede det jo efterhånden horisonten noget og gav en videre bekendtskabskreds blandt jævnaldrende. Da jeg var nået så langt frem i årene, at jeg fik førstelærer Blom som lærer, husker jeg, at han en dag betragtede mine bestræbelser i retning af skønskrift med et: Let, let! Du bliver aldrig så dygtig som Søren! Jeg ved ikke, om det var denne fremhæven af dit ophøjede forbillede, der bidrog til, at det endelig en gang nåede ind til min bevidsthed, at jeg jo da endelig også godt kunne gøre et forsøg, og jeg gemte i nogen tid det hæfte, hvor forsøget blev gennemført, med en række f-bogstaver, der på den første halvdel af en linie var skrevet med meget eftertryk, men derefter pludselig skiftede karakter og blev lette og luftige. Det var noget i retning af en pludselig vækkelse, en omvendelse, der må kunne interessere en pædagog, som vel også undertiden har prøvet at tale for døve øren!

Blom husker jeg i øvrigt bedst fra danskundervisningen, som han lagde megen vægt på, og noget fra religionen, som i hvert fald undertiden var henlagt til sidste time, som undertiden blev trukket ud over tiden, hvad jo i hvert fald kunne vidne om hans interesse for emnet. Bedst husker jeg ham næsten, når han undertiden deltog i boldspil, eller når han om vinteren var med til at regulere slødeturene ned ad skolebakken, som der undertiden nok kunne sættes ekstra tid af til, når føret var godt.

Hjemturen fra skolen kunne lægges efter forskellige ruter og kunne forme sig meget forskelligt. Jeg nævner et par småtræk. Hans Føns havde påstået, at en løve nemt kunne „tumle“ to tigere; men det ville du og hans yngre broder Rasmus ikke godkende. Striden måtte til sidst afgøres ad erfaringens vej. Du og Rasmus blev udnævnt til tigere, Hans til løve. Så vidt jeg husker, gik det løven imod. Hans nærrede for resten og ejendommeligt nok en vis beundring for tysk militær. En gang opstod der strid om, hvem der var dygtigst, danske eller tyske dragoner. Det måtte afgøres på lignende måde, og så vidt jeg husker, var det igen både dig og Rasmus, der repræsenterede de danske, medens Hans påtog sig de tyskes rolle. Prøven skulle bestå i at sætte over den opstemte bæk i Nis Bengaards eng. Først satte de danske over under råbet: „Her kommer de danske dragoner!“ Og de slap godt over. Derefter kom så de tyske, repræsenteret ved Hans, med et „Her kommer de tyske dragoner!“, og han slap også over, og for så vidt var jo spørgsmålet et øjeblik uafgjort. Men så mistede de tyske dragoner i Hanses skikkelse fodfæstet på den modsatte bred og

faldt tilbage i åens vinterkolde vand, og således blev sagen afgjort til danskernes fordel. Gennemblødt måtte Hans vandre den lange vej hjem, hvor han vist ikke kunne regne med den mest forstående modtagelse.

Da jeg var omkring 13 år og placeret efter dygtighed allerede et år havde sidet øverst i øverste klasse, kom jeg til at gå i skole i Kolding for ikke at skulle gå endnu to år i ældste klasse, hvor Blom havde erklæret, der ikke var mere for mig at lære. Af hensyn til skolegangen gik jeg derfor også til konfirmationsforberedelse i Kolding, så i det stykke har vi altså ikke fælles baggrund. Jeg ved, at det gav dig en noget videre bekendtskabskreds end skolen. Der var jo tre skoler i sognet.

Da jeg ikke kunne få matematisk-naturvidenskabelig studentereksamen i Kolding, kom jeg til København på et studenterkursus. Der ved svækkedes forbindelsen med hjemegnen noget, særlig da fader og moder i 1913 solgte vort gamle hjem og flyttede til Kolding.

I Agtrup, nærmere bestemt på Strårup Mark - efter en gammel nedlagt landsby - havde vi en ret vid bekendtskabskreds, deriblandt nogle sønderjyder fra syd for grænsen, der efter 1864 var søgt nord på. Vi hørte jo til de otte sogne, der ved fredsslutningen var blevet ved Danmark. Jeg nævner blandt sønderjyder Nis Callesens, der var kommet fra Mastrup, Marie Kruse, der stammede fra Haderslev, Thomas Rossens fra Klipleve og senere Peter Schmidts fra Als. Nis Callesen var foruden landmand en både ivrig og dygtig violinspiller. Til faders og moders sølvbryllup skrev han en køn og rammende sang. Callesen og fader tog undertiden, når tiden var til det, ud på længere fodture for at se sig om. Jeg husker blandt meget andet, hvorledes han en sommeraften, da vi havde været ved stranden, op gennem skoven sang den norske sømandssang „Nu farvel Norges dale og fjæld“, så det gav genlyd op under trækroneerne.

Et andet hjem, der bragte noget ud over hverdagen, var Niels Boghs, der boede på hendes fødegård. Niels Bogh, der var født i Binderup, ville som ung gerne have været lærer; men det tillod stedfaderen ikke. Han har fortalt, hvorledes han græd, da en jævnaldrende skulle på seminariet, og han ikke måtte følge med. Den kammerat har jeg siden truffet som lærer her i København. Niels Bogh havde været på en landbrugsskole ved Odense og et års tid i Ejderstedt for at se på landbruget der. Da han som ung selv fik lidt penge at råde over, havde han købt Fr. Barfods Danmarks-historie, som sønnen nu har. Han havde ikke blot læst en del historie, men var desuden selv et levende leksikon i egnens historie. Når vi var der til juletræ eller til børnefødselsdag, legede han selv med. Det var måske en slags afløb for hans trang til at beskæftige sig med børn. For resten var der jo på egnen en række personligheder, der var værd at fæste sig ved, om tid og plads tillod det.

Jeg har talt om skolen. Om sommeren var der skovtur sammen med Agtrupskov Skole, oftest til Løverodde ved Stenderup Skov ud mod Kolding Fjord. Det var altid festligt. Der var mange af forældrene med.

En anden årligt genkommende festlighed var de nationale Skt. Hans-møder på Skamlingsbanken, hvor vi har haft lejlighed til at

høre en lang række talere og mødes med bekendte fra både nord og syd for grænsen. Engang mødte jeg der sammen med moder Marie From.

Livet i kirken var i den tid, jeg husker, væsentlig præget af pastor O. Moe's retning, med stor kirkegang. Der fandtes også et missionshus, hvor også forskellige lægprædikanter tog ordet. Siden blev der også bygget et forsamlingshus, der blev kaldt Sønderjylland, men som i den væsentlig indre-missionske egn kun fik begrænset tilslutning. Nogle af sogneboerne gik undertiden til kirke i Dalby for at høre Johannes Clausen, der var præst i Vonsild og Dalby. Blandt andet søgte et par af fiskerfamilierne fra Agtrup Vig den vej. Dengang var der ca. 15 fiskekvaser i denne vig. I dag er der ingen, rent menneskeligt et tab for egnen.

Der var fra ældre tid tale om en ikke ubetydelig påvirkning fra Christiansfeld, hvor bl. a. nogle unge blev sendt i skole. Dette begrænsedes naturligt til de mere velstillede kreds, hvoraf nogle unge har modtaget varige indtryk derfra. De af den ældre generation, jeg har kendt, og som jeg herved særligt tænker på, var stilfærdige mennesker, der mer eller mindre i stilhed gik deres egen vej. Senere tiders vækkelsesmøder skabte derimod til tider en vis uro og nogen spænding mellem de forskellige opfattelser og livssyn, der vakte eftertanke.

Fader tog således en vinter for at gennemlæse hele bibelen. Han fandt, at det gamle testamente rummede meget, der måtte være fremmed for vor tid. Hans standpunkt var i øvrigt, at vi jo ikke havde mulighed for teoretisk at efterprøve meget af det, der blev os forkyndt. Jeg husker bl. a. at have hørt ham sige: Ingen er jo kommet tilbage for at fortælle os om et liv efter dette. Han var, så vidt jeg har forstået, kort udtrykt havnet i den opfattelse, at der i bibelen var vist os noget værdifuldt, og om vi formåede at virkeliggøre noget af det, skulle vi nok få en følelse af at være på rette vej. Han var her, tror jeg man kan sige, havnet i et standpunkt, der lå nær op ad bl. a. filosofen Kants, når han lod det etiske være prøvestenen. Standpunktet kan også, om jeg forstår det ret, siges at ligge i forlængelse af Johannesevangeliets: „Om nogen vil gøre min faders vilje, til ham skal vi komme og tage bolig hos ham.“

Måske har faders interesse for sådanne spørgsmål været med til at vække min interesse for personlighedspsykologi, og i den forbindelse også for religionspsykologi og religionshistorie, der her har en central betydning, og som under vidt forskellige forhold genspejler menneskers tumlen med tilsvarende spørgsmål. Jeg husker, hvorledes vi enkelte aftener alene i hjemmet eller sammen med enkelte gæster fordomsfrit kunne drøfte sådanne spørgsmål og andre spørgsmål af almen interesse, som vi i øvrigt også kunne det i Gudsø.

Til andre tider dyrkede vi sang og noget musik. Da fader og moder flyttede til Kolding, deltog de ofte i møderne på Højskolehjemmet. Ja, dette er i hast et par antydninger af et emne, det kunne friste at udfolde nærmere. Måske kunne du af dets mangelfuldhed lade dig inspirere til at gøre det bedre, til fornøjelse i hvert fald for familien.

Og så til sidst: Til lykke med fødselsdagen!

Christian

Et faderord -

Min lystige og ubekymrede barndom i Gjesing skole havde dog ét dystert punkt. Jeg kunne ikke stå på hænder!

Så længe rare gamle Bertelsen var gymnastiklærer inde på statsskolen, gik det lige an. Han sad solidt plantet på den sammenrullede madras hele timen og opdagede slet ikke, hvor fiffig jeg var til at gemme mig bag bommenes støttestolpe, mens de andre svingede benene til vejrs. Indrømmet – mgx var en overvurdering af mine gymnastiske færdigheder.

Men så skete det. Netop som rektor havde afleveret november-karakterbogen med en bemærkning om, at denne skulle fedes til jul ligesom gåsen, blev gamle Bertelsen syg. En badutspringende vikar med karsehår og knæbukser sprang faretruende ind i gymnastiksalen og løb med hæsblæsende energi rundt mellem de gymnastiserende drenge.

– På onsdag tager jeg notesbogen med og skriver karakterer, forkyndte han, opremsede de discipliner, vi enkeltvis skulle fremføre, og sluttede med: – og stå på hænder!

Da borttonede den forventningsfulde julestemning. Onsdag. Dommedag.

Tirsdag aften trak tunge skyer sig ubønhørligt sammen over mit hoved. Skulle man gå bort i nedtrykt sindstilstand eller flygte til Amerika?

– Du er noget fåmælt, lød det ved middagsbordet. Hvad er det så, som trykker dig? Hemmeligheden slap ud. – Jamen, så går vi ud i køkkenet og prøver bag efter.

Under den efterfølgende seance i køkkenet forsøgte et par fader- og et par moderhænder at fange to ben, som sprællede op i luften, og føre dem til vægs – men når de slap, sank gymnasten sammen som en

harmonika, man lukker luften ud af. Forgæves, forgæves. Øjnene løb fulde af vand i det efterhånden purpurrøde ansigt.

Da mærkede jeg en venlig hånd på skulderen, og en stemme sagde:

– Det kommer ikke an på at stå på hænder her i livet. Det kommer an på at stå på benene.

Disse ord fandt genklang. Dette at stå på hænder var altså en bagatel. Herregud, blot en bagatel –.

Næste dag trådte jeg derfor uden frygt og bæven frem for den høje karseklippede dommer. – og stå på hænder. Gx i notesbogen. „Julegåsen“ blev ikke fedet.

Ni år senere bød omverdenen mig atter at skulle stå på hænder. Kronborg Kornetskoles gymnastiksal var stedet. To fædrelandssindede oberster havde ulejligen sig helt fra Viborg og Ringsted for at være censorer og sad nu med hver sin fine sabel, da kornetelev 53-Petersen trådte frem til skafottet – undskyld, ribben – med 136 par kornetøjne i nakken. Napoleon mistede sin militære ære ved Waterloo, Dreyfus sin i den franske generalstab. Skulle jeg mon gøre det i Kronborgs gymnastiksal?

Da mindedes jeg pludselig de faderlige ord i køkkenet hin decemberaften: Det kommer ikke an på . . . , og jeg sprællede i vejret med benene, hørte et brag, der nok kunne vække Holger Danske dernede i kase-matterne, og fandt mig selv liggende på gulvet. Sablerne hviskede sammen. Dommen: tg÷. Tilføjelse: Laveste gymnastikkarakter i Kronborg Kornetskoles glørværdige historie.

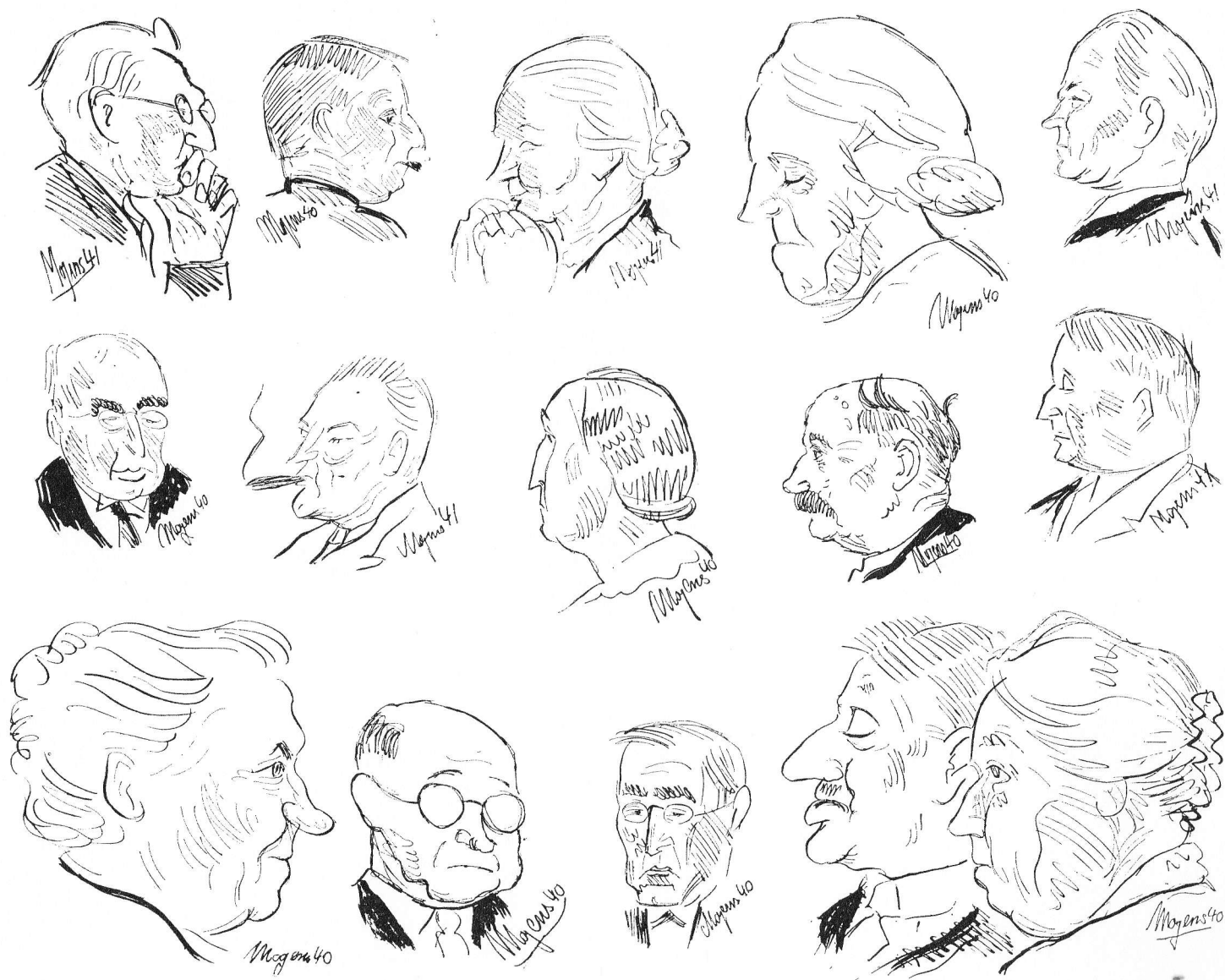
Og hvis nogen nu spørger mig, om jeg vil stå på hænder, svarer jeg: Med fornøjelse. –

For jeg har nemlig valgt den rigtige far.

Mogens

Gjesing profiler i forsamlingshuset

Grønnes kun, se det er sagen, leve med og være vågen.

-GODDAG, SØREN!

I SKOLE

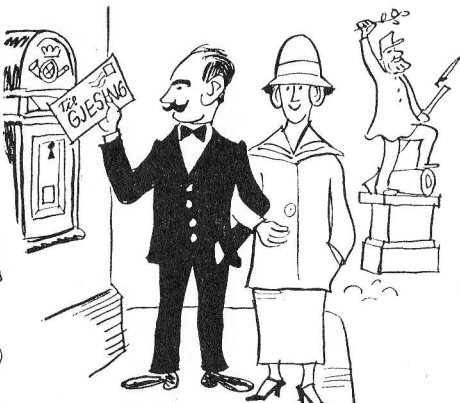
VOKSEN-SÅDAN DA

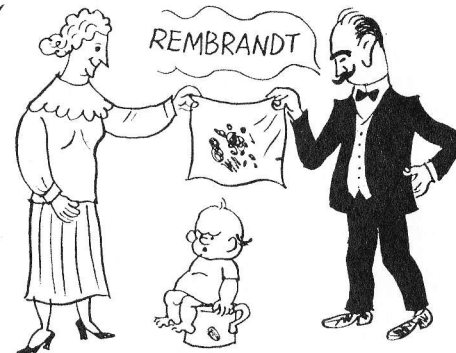
BONDEKNØS

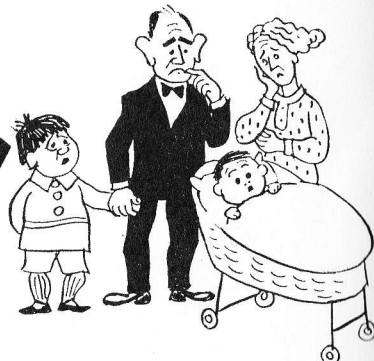
GJEDVED-ÅNDEN

-BAG FREDERICIAS VOLD

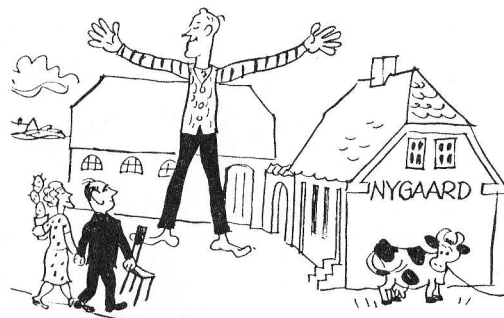
ET GENI I SVØB

HM!

VIKAR

HVOR DER ER HJERTERUM-

-ER DER HUSRUM

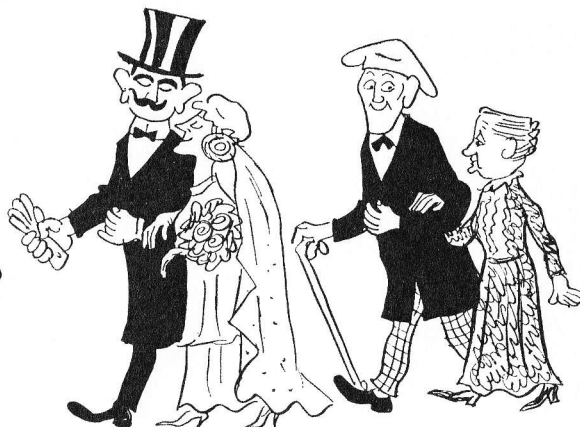
SØLV

FORSVARS-DITO

HR.LÆRER

TO MÅ MAN VÆRE

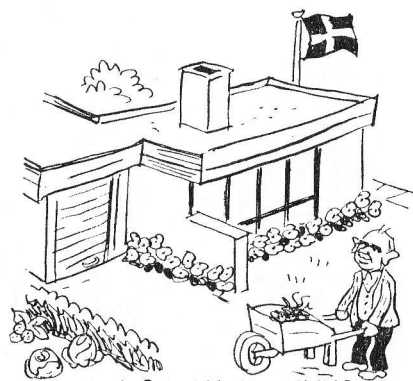
OTTOSENS AKADEMI

LANDSDELSSCENEN I GJESING

MENIGHEDENS FORMAND

DEN GAMLE GARTNER

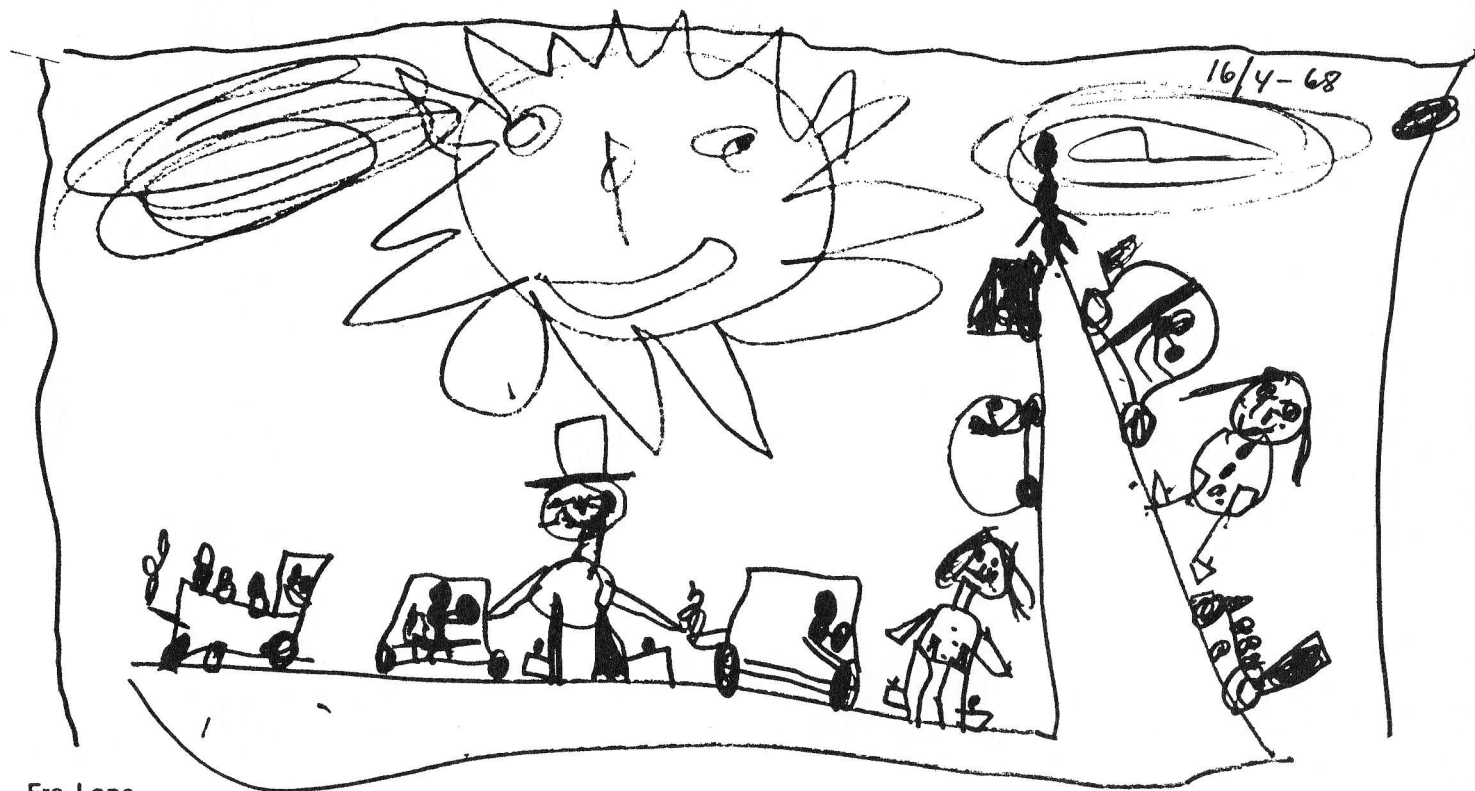

FAMILIEN VOKSER

HISTORIESKRIVEREN

Hilsener

Fra Lone

Fra Hanne

Forelsket -

I efteråret 1917 kom jeg hjem til Asaa for at afløse en søster, der gerne ville ud at se andre egne.

En dag var jeg ude at gå tur med en veninde, vi passede en af byens kendte borgere med en fremmed person, og jeg spurgte veninden, hvem den herre var. Hun fortalte, at det var den nye skolebestyrer på privatskolen, og jeg svarede: „Han ser ikke særlig spændende ud.“ Det samme spørgsmål stillede den fremmede til sin ledsager: „Hvem var den største af de to piger?“ Han fik det svar, at hun var en af byens utilnærmelige piger.

Omkring november begyndte den unge lærer en aftenskole for byens ungdom. Jeg meldte mig, dels for at udvide min horisont og dels for at komme sammen med andre unge. En af de første aftener foreslog læreren, at vi skulle synge „I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme“. Næste aften det samme forslag. Jeg tænkte ved mig selv, om han da ikke kendte andre sange. Da vi kom til sidste linie „Dig elsker jeg o.s.v.“, kom jeg til at se på ham, så forstod jeg meningen med det.

Kort fortalt, det blev til 2 års forlovelse og foreløbig til snart 50 års lykkeligt ægteskab.

Kirstine

Sognebibliotekar - babysitter

Først den elskværdige sognebibliotekar fra Gjesing – et bekendtskab siden 1947 – dernæst lærer Petersen med de pæne sønner, den spændende søn – svigerfar – farfar – havemand – babysitter og andet vel-færdsarbejde.

Altid rede – altid elskelig.

Inge

Trykt i 100 nummererede eksemplarer,
hvoraf dette er nr.

683

Denne bog er udgivet i anledning af fhv. førstelærer
Søren Petersens 80 års fødselsdag den 6. marts 1970.
Tegninger Erling og Mogens Juhl. Tilrettelæggelse Er-
ling Juhl. Papir: D.F.P. fuldlimet tryk 607, 150 gr. Om-
slag: Ingrespapir, 104 gr. Tryk BHM-Tryk, Esbjerg.